

تفسیری بر دعای ندبه (جلسه سوم)

وظایف شیعه در قبال امام براساس دعای ندبه

✓ تنظیم حبّ خود با حبّ امام زمان و دوست داشتن او

دل و قلب (غایتِ ادراک) ما به دنبال محبوب است. حب و محبت باعث ترشح برخی هورمون‌ها در خون می‌شود؛ پس شما باید به حب و بغض خود جهت عقلانی بدهید؛ مثلاً غذا خوردن لذت‌بخش است؛ اما شما عقلانیت را نیز در نظر می‌گیرید و بیش از حد و هر غذایی را نمی‌خورید. در دعای ندبه شما برای معشوقی که ندیده‌اید، بی‌تابی می‌کنید. این چطور ممکن است؟ ما دو جور کشش داریم:

۱. کشش غریزی که نتیجه‌ی ترشح هورمون‌هاست؛
۲. کشش روحی که نتیجه‌ی توجه و تمرکز جسم و ذهن بر موضوعی خاص است.

برای همین در اسلام بسیار به کنترل ذهن توصیه شده است؛ زیرا روح شما به هر چیزی که شما بیشتر به آن فکر و توجه کنید، کشش پیدا می‌کند و آن را می‌طلبد. این تمرکز و کشش گاهی تا پس از مرگ، گریبان‌گیر روح و موجب عذاب در برزخ است.

محبوب واقعی فقط خداست؛ پس حب و بغض ما باید بر اساس حب خدا تنظیم شود.

محبت به امام چطور حاصل می‌شود؟ با معرفت و تمرکز و توجه دائمی روح و قلب به امام. اگر ما به این معرفت برسیم که بعد از خدا، امام همه‌ی کس و کار ما و تنها راه رسیدن به خداست، هرگز او را رها نمی‌کنیم؛ پس وقتی معرفت امام‌زمان در دل ما نشست، محبت شکل می‌گیرد. در مرحله‌ی بعد باید این محبت را پیروانید؛ اما چطور؟ با اختصاص زمان مشخص در برنامه‌ی روزانه‌ی خود به امام‌زمان. باید برای امام، خودشیرینی کنید. با کارهایی مانند صدقه دادن برای ایشان یا اهدای هدایای معنوی به ایشان؛ مثلاً ثواب قرآن خواندن یا اعمال نیک خود را به امام هدیه کنید یا به نیابت ایشان زیارت بروید یا کار خیر انجام دهید. مطمئن باشید که اهل بیت مدیون کسی نمی‌مانند و قطعاً بیشتر و بهتر از عمل شما جبران می‌کنند. اهل بیت اهل کرم هستند و بخشش و عنایت آنها متناسب با شأن و کرم آنهاست و با بخشش‌های ما قابل مقایسه نیست. علاوه بر انجام این اعمال به اثر آنها در زندگی خود نیز توجه کنیم. شما بذر بکارید، درخت کردن آن با اهل بیت. این تمرکز و انجام روزانه‌ی این کارها و هدایا باعث شکل‌گیری محبت امام در دل شما می‌شود. امام‌زمان طاووس اهل جنت و وارث محاسن همه‌ی انبیاست؛ مگر می‌شود او را دوست نداشت.

✓ توجه به حی و حاضر بودن امام‌زمان

در روایت داریم که ایشان بر فرش‌های ما قدم می‌گذارد و در بین ما حضور دارند.

✓ اطاعت از امام‌زمان

وقتی به حضرت می‌گوییم مولا، یعنی امر ایشان را اطاعت خواهیم کرد.

مولا یعنی سرپرستی او با ما با محبت همراه است.

همین اعتراف به مولا بودن امام‌زمان در زندگی ما اثرگذار است؛ سپس باید این اعتراف به عمل برسد و باعث اطاعت ما از امام و سبقت گرفتن ما از یکدیگر در انجام کارها و اوامر امام شود.

✓ منتظر امام‌زمان بودن

باید چشم‌انتظار واقعی ظهور باشید و در این مسیر و متناسب با این انتظار زندگی و عمل کنید. در واقع شما با بیدار شدن در صبح جمعه برای خواندن دعای ندبه، این پیام را به امام می‌دهید

که من منتظر شما هستم. انتظار باید همراه با آمادگی برای ظهور باشد.

آماده‌ی ظهور بودن یعنی باور قلبی داشتن به ظهور و نزدیکی آن.

یکی از مهمترین آمادگی‌ها برای ظهور، تمرین دل‌کندن از دنیا است. ببینید آیا حاضرید در راه ظهور از زندگی و نعمات خود برای امام‌زمان هزینه کنید؟ فراموش نکنید که ظهور ناگهانی است. نه تنها در روایات شیعه بلکه در آیات انجیل هم به ناگهانی بودن ظهور و لزوم آمادگی برای آن توصیه شده است. مبدا با ظهور حضرت غافلگیر شوید.

✓ دعا برای امام‌زمان

وقتی شما برای امام دعا می‌کنید، ایشان نیز برای شما دعا می‌کند. فراموش نکنید که دعای امام‌زمان مستجاب است. خودتان را به شکل‌های مختلف به امام‌زمان و اهل‌بیت متصل کنید تا به منبع نور و آب‌گر که پاک‌کننده است، وصل شوید. دعا یکی از راه‌های اتصال به امام است.

بخش‌های مختلف دعای ندبه

در یک تقسیم‌بندی دعای ندبه چهار بخش دارد:

بخش اول: حمد و صلوات است. «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ...»

بخش دوم: ثنای بر قضای الهی است. «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا جَرَى...»؛ یعنی حمد و ثنا برای قضا و قدری مشخص که به آن خواهیم پرداخت.

بخش سوم: بخش تاریخی را بررسی می‌کند و از «فَبَعْضٌ أَسْكَنتَهُ...» و داستان حضرت آدم شروع و به عبارت «وَنَحْنُ نَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ...» و ظهور ختم می‌شود.

بخش چهارم: استغاثه و اضطرار و طلب است.

بررسی بخش سوم دعای ندبه

در بخش سوم دعای ندبه یک سیر و مسیر تمدنی مهم بررسی می‌شود. این بخش بسیار مهم است و به شکل‌گیری نگاه تمدنی ما کمک می‌کند. این سیر مانند دوی امدادی است؛ یعنی عملیاتی شروع شده است که ما بخشی از آن هستیم و باید کار خود را انجام دهیم و ادامه‌ی کار را به دیگران بسپاریم.

اگر نگاه ما به وقایع نگاه تمدنی باشد، اسیر حواشی دنیا نمی‌شویم؛

چراکه پایان و نتیجه‌ی عملیات برای ما روشن است.

ما در دوره‌ی دفاع مقدس در عملیات‌های بسیاری پیروز شدیم هرچند در آنها شهدا و خسارت مالی بسیار دادیم؛ اما نتیجه‌ی آن مهم است و این خسارت‌ها بخشی از روند رسیدن به پیروزی است. بخش سوم دعا شاهکار است و نگاه تمدنی به ما می‌دهد. این بخش به ما می‌گوید که قصه‌ی ظهور از هبوط آدم شروع شده و ما در مسیر انبیاء الهی پیش می‌رویم. عاشورا نیز بخشی از این مسیر و از قضا نقطه‌ی طلایی و شاخص این مسیر است.

در واقع ما وارث انبیاء و اهل بیت هستیم؛ پس در برخورد با سختی‌های مسیر دلسرد نشویم.

اسلام شعب ابی طالب را نیز پشت سر گذاشته است. زمانی که یک خرما بین چند نفر تقسیم می‌شد و مردم برای رفع گرسنگی بر شکم‌های خود سنگ می‌بستند. باید این مسیر تمدنی را درک کنیم و بدانیم که

امام‌زمان عصاره‌ی همه‌ی فرماندهان گذشته‌ی این مسیر از آدم تا خاتم است.

امروز زمان جهاد تبیین است؛ اما چه تعدادی به عنوان یک وظیفه‌ پیگیر این امر هستیم؟ باید درک کنیم که در جنگ و یک مسیر تمدنی هستیم. مسئولین ما باید بدانند که نادیده گرفتن این سیر تمدنی و خیانت در این مسیر، خیانت به ثمره‌ی تلاش ۱۲۴ هزار پیامبر و ۱۱ امام معصوم است و خدا به سادگی از آن نخواهد گذشت. اگر این سیر تمدنی را درک کنیم آنگاه سختی امتحان حضرت ابراهیم در ذبح اسماعیل را درک می‌کنیم. چرا؟ چون بنابر وعده‌ی الهی، پیامبر آخرالزمان و ۱۲ امام از نسل حضرت ابراهیم بودند و در آن زمان، ایشان فرزندی جز حضرت اسماعیل نداشت و هنوز خبری از آمدن اسحاق نبود. این امتحان سخت بود؛ چون با کشته شدن اسماعیل ثمره‌ی خون پیامبران به هدر می‌رفت و بدون اسماعیل اهل بیت چگونه متولد می‌شدند. اگر اسماعیل فرزندی داشت، این امتحان چندان سخت نبود. واقعه‌ی لیله‌المبیت نیز از این جهت برای امیرالمؤمنین و پیامبر امتحان بود که این واقعه پیش از ازدواج حضرت علی و حضرت فاطمه و تولد امام حسن و امام حسین است و شهادت امام علی مساوی با قطع شدن این مسیر بود و اگر موضوع فقط جان‌فشانی برای پیامبر بود که بسیاری از شهدای ما نیز در راه دین جان‌فشانی کردند. حالا که با این سیر آشنا شدیم نباید فقط زندگی و زمان خود را ببینیم؛ بلکه باید گذشته و آینده را هم ببینیم. ما بخشی از یک پازل هستیم.

فرق اولیاءالله با دیگران در نوع نگاه و برخورد آنها با وقایع است.

مطیع خدا بودن و صبر بر ابتلائات کار هر کسی نیست. به همین دلیل لیله‌المبیت انتهای فضائل

امیرالمؤمنین است؛ زیرا نبودن او، این مسیر را قطع می‌کرد. حالا که شأن امام را فهمیدیم، اهمیت حفظ جان امام را می‌فهمیم.

امام‌زمان، بقیه‌الله و آخرین ذخیره‌ی الهی است.

خدا امام‌زمان را زمانی می‌فرستد که از شیعیان مطمئن باشد؛ پس باید بفهمیم منتظر چه کسی هستیم تا مسائل جزئی ما را درگیر و غافل نکند و با یک نسیم و شبهه به این مسیر شک نکرده و از راه باز نگردیم. حواستان باشد زمین خوردن جمهوری اسلامی یعنی عقب افتادن ظهور. تا این را ندانیم اهمیت کار امام‌خمینی را درک نمی‌کنیم. فرق امام‌خمینی و رهبر با دیگر علما در همین نگاه و رویکرد و عملکرد تمدنی آنهاست.

سخنرانی استاد رائفی‌پور

موضوع: تفسیری بر دعای ندبه (جلسه سوم)

خلاصه و چکیده سخنرانی استاد رائفی‌پور، تیر ۱۴۰۱ تهران

تهیه شده در واحد مهدویت مؤسسه مصاف، مهدیاران [@Mahdiaran](https://www.mahdiaran.com)